

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 613/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sähkökatkojen vaikutuksesta terveydellisiin apulaitteisiin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sheikki Laakson /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 613/2022 vp:

Mitä asianomainen ministeri aikoo tehdä varmistaakseen, että suomalaisten terveys ja arjen liikkumiskyky eivät kärsi hallituksen kaavailemista sähkökatkoista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut energiamarkkinoille poikkeuksellisen tilanteen ja lisännyt sähkön saatavuuteen liittyviä epävarmuuksia. Tämän seurauksena Suomessa on tarpeen tulevana talvena varautua siihen, että sähkön tuotanto ja tuonti eivät riitä kattamaan sähkön kulutusta. Sähköpulassa voidaan joutua toteuttamaan hallittuja kahden tunnin pituisia sähkönjakelun keskeytyksiä, jotta niukkuustilanteessa pystytään varmistamaan koko sähköjärjestelmän toiminta. Kuluttajiin kohdistuvat suunnitelmalliset sähkökatkot ovat viimeisimpiä toimenpiteitä, joita sähköpulassa tehdään. Ennakoimattomia, tuntien mittaisia sähkökatkoja voi esiintyä myös esimerkiksi sääolojen seurauksena, joten on tärkeää, että jokainen on varautunut sähkökatkoihin myös normaalioloissa.

Valtioneuvosto antoi 8.12.2022 kriittiset sähkönkäyttöpaikat määrittävän asetuksen, jolla säädetään sähkönkäyttöpaikkojen kriittisyysluokittelusta muun muassa sähköpulatilanteissa. Asetuksen mukaan kriittisiä sähkönkäyttöpaikkoja ovat muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon sellaiset laitokset ja asumispalveluyksiköt, joissa on käytössä elämää ylläpitäviä laitteita. Tarkoituksena on, että kaikkein kriittisimpien sähkönkäyttöpaikkojen sähkönsaanti turvataan ensisijaisesti ja sähköpulasta tai häiriöstä aiheutuvat haitat minimoidaan.

Sähköisiä laitteita ja apuvälineitä käyttävien henkilöiden tarpeet sähkökatkoihin varautumisessa voivat olla hyvin erilaisia. Joissakin tilanteissa etukäteen saatu tieto sähkökatkon ajankohdasta on riittävä ja mahdollistaa oman toiminnan suunnittelun siten, että henkilö pärjää kotona sähkökatkon aikana. Sähköpulatilanteesta viestivät Fingrid ja työ- ja elinkeinoministeriö. Lisäksi jakeluverkkoyhtiöt viestivät omille asiakkailleen.

Jokaisen sähkönkäyttäjän oman varautumisen lisäksi kunnilla ja jatkossa hyvinvointialueilla on velvollisuus varautua ennakoivilla toimenpiteillä häiriötilanteisiin. Varautumissuunnittelussa on tärkeää tunnistaa kotiin palveluita saavista henkilöistä ne, jotka eivät pärjää sähkökatkon aikana kotona ja tehdä suunnitelma sähkökatkojen varalta siitä, miten tarpeellinen hoito ja hoiva turvataan. Tämä voi toteutua esimerkiksi lisäämällä kotiin annettavaa tukea tai viime sijassa siirtämällä henkilö sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksiköön.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on 12.10.2022 lähettänyt kunnille, kuntayhtymille, hyvinvointialueille ja aluehallintovirastoille ohjauskirjeen palvelujärjestelmän varautumisesta sähkökatkoihin talvikaudella 2022–2023. Kirjeessä on muun muassa todettu, että kuntien ja sairaanhoitopiirien tulee laatia etukäteen suunnitelmat sähkökatkojen varalta ja kiinnittää varautumisessa erityistä huomiota asiakkaisiin, joilla on käytössään arjessa selviytymisen ja hoidon kannalta elintärkeitä sähköisiä laitteita tai apuvälineitä. STM on kehottanut ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin välittömästi.

Helsingissä 20.12.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru